

Nr. 16
An. XI.
1887.

Gherl'a
Augustu
15.

FAMILIA

DIARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

LITERATURA' A PROVENCALE.

(Continuare.)

VII. *Petrecerile poetice, premiulu poetiloru si patronii loru.* Loculu de convenire, unde poetii de curte si jocolatorii emula intru a-si areta talentulu seu, era castelele regiloru si principiloru cumu si curtile nobililoru. Spiretulu si modulu de cugetare cavalerescu indetoria pre atunci, a nu inchide usi'a dinaintea nici unui caletoriu, si declinitu cu cavalerii luptaci si poetii caletori a-si impartii bucatu'a si avutulu.

Aplecarea acest'a a celoru mari si puternici se adoperá a-o mantiené si nutri prin necontenite laude si indemnári poetii de curte. Poesiele loru resuna de acsiom'a, cá e mai fericitu si mai nobile lucru a dá „decátu a luá.“ Vedi-bine cá ospitalitatea ast'a fára margini pre unii in scurtu tempu i costá mai tóta averea loru, bunaóra del-finulu de Auvergne, dupa marturi'a manuscriptelor, se-si fia sacrificatu pre acésta cale mai bine de diumetate dia comitatulu seu; altii si-ajutá in ármare cu asuprii, impilári si estorsiuini, asiá cátu p. e. unu marchionu Albertu de Malaspina nice nu declina de la sine o asemene imputare, se scusa inse cu ospitalitatea si liberalitatea, ce o eserecía din averea straina.

Din cele de pana aci e usioru de intielesu cá in ce constá si cumu decurgeá cestiunatele petreceri poetice. Nobilimei i placeá a-si petrece in societati voióse órele libere de esercitie cavaleresci si de venatóre. La ospetie i placeá music'a insocita de cantece, candu apoi sub decursulu mesei si dupa mésa cáte unu poetu de curte, cáte unu jocolatoriu si preste totu ori-care cunoscutoriul alu cantulu si poesiei pasia inainte si se produ-

cea. Emulári si concertári poetice inca aveá locu la ocaisiuni de aceste, nu inse in forma de improvisatiuni, ci — dupa cumu ni-se repórta unu casu in vieti'a lui Arnoldu Daniel ¹⁾ — se desemná obiectulu si se dá poetiloru terminu de diece séu de mai multe ori mai puçine dile, la care terminu apoi unu arbitru, in casulu nostru Richardu Anima-de-leu, aveá se decida asupr'a bunetáti poemelor concursuali.

Cumu cá la atari petreceri secsulu frumosu inca luá parte activa, chiaru si la partea poetica a acelor'a, ne lasa a conchide faptele si impregiurárele ce ni-se relata. Pentru acea poetulu de curte trebuia se aiba o portare fina si placuta („cortesia e mesura“) si unu anumitu daru de socialitate, fára care nici celu mai otaritu talentu n'ar fi potutu aflá intrare in cestiunatele societáti.

Care era premiele si remunerári ataroru poeti de curte? De comune cai, frene, siei si hamuri pretióse, apoi diverse vestmente, uneori si bani. Din castigulu trubaduriloru, cumu disemu, se impartasia si jocolatorii.

Altcumu poetii de curte amesuratu calitátilorु personali si talentulu loru era onorati si stimati decátu nobi'i, despre ce ne adeveresce atátu pusetiunea libera a unoru poeti fácia cu patronii loru, cátu si reportulu de confidentia si aórea — potere-amu dice — de intimitate, in care stá dinsii cátra dómnele cele mai de frunte. Ba nu odata poetulu de curte, cumu s'a disu si mai susu, se tieneá in fapta

¹⁾ Raynouard t. V. pag. 31.

de ordulu cavaleriloru. Cu tóte aceste cavalerulu independinte se considerá cá stându pre o trépta mai inalta decâtu dependintele poetu de curte, sí acést'a mai vertosu pentru legatur'a acestor'a cu jocolatorii, cari adeseori prin portarea loru de simpli comedianti sí saltimbanci aruncá umbra asupr'a intregi tagme a poetiloru.

Despretiulu, ce apesà in cele din urma pre jocolatorii mai inferiori, diaceá in natur'a lucrurilor sí impregiuràriloru. Nu numai cá celu lip-situ, jocandu pre comediantele séu Pacal'a, priu acést'a devine jocaria tóneloru straine, sí trebuie se suferi multe de tóte ce atingu sí vétema semi-tiulu de onóre: ci seraci'a acestoru ómení usioratici sí fara capetâlu nu arareori i impingéa la fapte neiertate sí desonoratórie. De acea poetii tuna sí fulgera contr'a loru, provocandu nobilimea se nu rabde pre la curti pre acesti lingusitori, defaimatori, desfrenati, betivi, votri sel. Dar' „vócea celui ce strigá in desiertu“! Jocolatorii persistara áncã tempu indelungatu a fi facatorii de voia buna, óra imoralitatea loru formá in ochii nobilimei una titlu de recomandatiune mai multu pentru dînsii dupa decaderea spiretului cavalerescu.

(Va urmá.)

Dr. Gregoriu Silaei.

Ultimulu Sichastru.

— Tradițiune. —

I.

In vremile betràne candu omulu n'aveá pace,
In tichna se 'si iá chran'a si 'n tichna sè se 'mbrace;
Candu neamurile lumei curgeáu din média-nópte,
Ducúndu fiori prin tíera cu tristele loru síopte;
Candu codrii dáu salasiuri si numa-'n pesceri omulu
Poteá se-'sí mai aduca aminte cum e somnulu,
Candu fómetea si setea si cium'a domniá 'n tíera,
Si câmpurile góle eráu din véra 'n véra:
Atunci, vorbescu betrâni, cá Crâncenu imperatulu
Lasatu-si-au cetatea, lasatu-si-au palatulu,
Si 'ncalecându pre Tiéntesiu ce-aveá o tiénta 'n frunte
Strigat'au cu dorere: »Acum Tiéntesiu la munte!«...
Si n'aveá Crâncenu dómna, nici fete, dar' aveá
Fecioru, . . . unu copilu numai ce-adesu surideá,
Prindiéndu cóm'a lui Tiéntesiu, ce 'n fug'a lui pareá
Naluca ce in codrii departe se pierdeá . . .
Si mers'au imperatulu trei dile 'ntregi d'arëndulu,
Portatu de Tiéntesiu tocmai cá vântulu si cá gândulu,
Si n'a 'ntêlnitu pre nime prin silhele umbróse,
Prin codrii fara margini, cu umbre 'ntunecóse,
Decátu dihanii rele si cerbi ce 'n fug'a loru
Spariáu pre Tiéntesiu ast'felu încátu fugeá cá 'n sboru.

A trei'a di spre séra zari in departare
O nobila figura de omu, . . . o aretare,
Cu barba lunga, alba, cu genele plecate
Pre ochi, cá dóue aripi in aeru leganate,
Cu mânile 'ntocmite pre peptu in form'a crucii,
Slabitu sub apesarea postiriloru si-a muncii,

Sioptindu o rugatiune curata si doioasa,
In midiloculu naturei sub ceriuri neguróse . . .
Unu linu isvoru din stânc'a vecina 'si iá drumulu,
La-a pescerii intrare din focu se 'naltia fumulu,
Èr' faci'a de Sichastru prin ruga 'nseninata
E mai transfigurata de luna luminata.
Elu stà 'n genunchi si ast'feliu de lunga-i alui barba,
Incátu se încâlcisce cu firele de iarba. — — —
. . . Insetu sosisce Crâncenu cu fiulu seu calare,
Aprópe de Sichastru, l'a pescerii intrare, —
Si-ar' vrea se 'ncépa vorb'a, dar' totusi nu cutéza,
Ci descalecându ambii, cu doru ingenunchéza.
Copilulu micu de dile, privisce 'n giuru de sine,
Si vede pre Sichastrulu si-aude-alui suspine
Si sfânta rogatiune, — deci striga 'n glasu doiosu:
O Dómne cum se róga de dulce si frumosu! . . .
Sichastrulu 'lu aude, incrunta din sprincene,
Se 'ntórce linu spre dènsii privindu-i lungu si-a-lene;
Apoi încéta rug'a, . . . se scóla si-i primesce,
In pescer'a cea négra ce 'n stânc'a se lungese . . .
— De unde vii? intréba Sichastrulu pre 'mperatulu,
— »Din Negura cetate!« respunde intrebátulu, —
In flacari arde tíer'a, — pagâni venití cá riuri,
Amaru acutropit'ó, schimbând'o in pustéiuri,
E fómete, e sete, pre uliti urla câni
Si robii de-altadata nu-'si mai cunoscú stapèni . . .
Eu insu-mi imperatulu ce Crâncenu me numesci,
Luat'amu in capu lumea cu fiulu ce privesci,
Si dile 'ntregi de-a rëndulu prin codrii fara drumuri,
Venimu calari pre Tiéntesiu, prin neguri si prin fumuri
Ce 'cungiura totu codrulu, candu sér'a ésa lun'a
Din norii senguratici și stele câte un'a. — —
Sdrobiti de oboséla, — noi ceremu ocrotire
Din partea t'a Parinte . . .

— Aveti a mea iubire

Si ceriulu verse-si darulu spre voi, si Domnedieu
Se nu ve lase 'n cale lipsiti de darulu seu!! —
Se-aveti credintia tare, nadeşdea ve nutrésca,
Si 'n animele vóstre iubirea se 'nflorésca!
Si crede cá ori unde, in pesceri séu palatu,
De-i scrisu se fi, de siguru tu totu esti imperatu,
Câci nu poporulu care nu scí ce vrea, dá darulu,
Ci »Tatalu« care 'mparte sí dulcele si-amarulu! —
Copilulu 'lu asculta privindu-lu lungu in faciã,
Pareá cá cuvèntarea Sichastrului dá viétia,
Si ochii lui in flacari pareá cá ardu, — asiã
De tare-i pláceá vorb'a, si-asiã 'lu ascultã.
Sichastrulu observéza, 'lu iá cu dragu in braçia
Sbèrcitele lui buse — le-apasa pe-alui faciã; —
Copilulu 'i zimbesce sí uita drumu si plaiuri,
Cu anim'a-i de angeru pluteá deja prin raiuri,
Câci multu 'lu indulcise cuvintele rostite,
De nobilulu Sichastru din pesceri pustéite . . .

Sichastrulu 'i imbie cu lapte si cu póme, —
Si mânca »Crâncenu« bine, lovitu fiindu de fóme, —
Manâncã si copilulu — si-apoi pre muschiu se lasa
Si dormu cu multu mai bine cá 'n purpuri si matasa.
In diu'a urmatóre, candu vreáu sè se pornésca,
Copilulu se mai róga o di se zabovésca, —
Sèntiã unu golu in sufletu, lasându Sichastrulu care
Vorbise-asiã de dulce de ceriu si de 'ndurare. —

Asiá trecut'au dile, trecut'au septemâni,
Si »Crâncenu« cu copilulu bá pléca adi, bá mâni!
Dar' n'au plecatu, si blandulu Sichastru i-a lasatu,
De voi'a loru se faca si pruncu si imperatu.

Cu diu'a 'ntréga »Crâncenu« erá la vênátóre,
Sub aprig'a-i sageata cadeáu cerbi, caprióre,
Si sér'a plinu de fala veniá cu prad'a 'n spate
Din silhe 'ntunecóse, din codruri departate.
Si Crâncenu cu copilulu mâncáu de vênátóre
Dar' nobilulu Sichastru, diceá se nu omóre
Atâtea dobitóce, căci omului e datu,
Din lapte se traésca, ér' nu din sagetatu. . . .
. . . Si ast'feliu imperatulu s'a dusu si adi si mâne,
Si adi si mâni venit'au cu brațiele lui pline,
Dar' a sositu odata o di nenorocósa,
De »Crâncenu« imperatulu n'a mai re'ntorsu acasa.
Si n'a re'ntorsu nici mâne, — si nici poimâne chiar', —
Copilulu si Sichastru-lu plângeáu cu multu amaru,
Căci ori câtu se 'ncercara se afle urm'a lui
Candu se 'ntêlniáu sub séra ei ambii strigáu: »nu-i!«

II.

Si a remasu copilulu in codrii vechi cu anii,
Facându cá si Sichastrulu rugi multe si metánii,
Din mândru copilandru cu tempulu deveni,
Fetioru inaltu cá bradulu, frumosu cá ângerii.
Sichastru-i dede nume, — unu nume desmierdatu,
Cum merita se aiba mosteanu de imperatu —
La riulu celu mai limpedu l'a dusu la botezare
»Doiosu« punându-i nume, — căci elu aveá 'nclinare
Spre-adúnca doiosie, — la sufletu erá bunu.
— Asiá spuneáu betrânii — si eu asiá ve spunu. —

Dar' anii trecu in fuga, »Doiosu,« de-odata-apare,
Lovitu de doiosie cá ori si candu mai mare,
Elu nu cunosceá lumea, si nu-'si poteá dá séma,
Cá cum poteá se fie, de multu pierdut'a-i mama, —
Elu n'a vediutu in viétia femeia, căci atunci
Candu tiér'a erá 'n jale cuprinsa si in munci, —
Si elu luase codrii cu »Crâncenu« imperatulu,
Cu Tiéntesiu calu selbatecu, cum raru poti vedé altulu,
Elu erá micu de dile atátu de micu încátu
Nici cá 'si aduce aminte de tempu posomorítu,
De cum se-i vina 'n minte de ómeni, de femei,
De sate, de orasie, de neamuri si de-ai sei.
'Si aduceá aminte de Crâncenu ce-i fú tata,
De diu'a cea fatala, de diu'a blastemata,
In care cu Sichastrulu, plângându pre urm'a lui,
S'au reintorsu acasa deodata strigându: nu-i!
. . . Si nu cunosceá ómeni in lume decátu numai
Pre Crâncenu si Sichastru si florile pre plaiu.
Sichastrulu 'i mai spuse cá mama a avutu
Dar' cum potú fi dên's'a nici candu nu a sciutu.
Si de femei vorbire n'a fostu candu-va 'ntre ei,
Barbati crediut'au dên'sulu cá-'su toti, nu si femei,
— Căci scopulu ce 'si propuse Sichastru, erá sântu,
Voiá se 'si lase 'n urma — urmasiu p'acestu pamêntu . . .

Dar' cum amu disu trecu anii in fuga si »Doiosu«
Din di in di se pare mai tristu si mai doiosu
Adese stându pre malulu pèriului de munte,

'Si trece mân'a d'alba pre palid'a s'a frunte, —
Căci gânduri ne'ntielese — o miie de nimicuri
'Lu turbura, si-atuncia in ochi sêmtiesce picuri;
Si are-unu doru ce 'n lume, elu nu-lu cunosceá inca,
Privesce 'n giuru de sene copaci si riu si stâncă,
Dar' doru-i nu s'alina, si adúnc'a-i doiosie
Strabate-alui fientia, si plânge far' se scie. —
Elu tremura 'n totu trupulu si par' cá vede-o lume,
Ce n'o cunosce inca nici baremi de pre nume,
Pre unde ceriulu pare mai dulce si mai blându
Si vântulu printre frundie adie suspinându.
Elu vede ângeri mândrii, de cari Sichastru-i spune,
Cá suntu curati cá neau'a si sboru prin alta lume;
Si-ar' vrea atunci se sbóre prin lumea cea visata,
Dar' visulu seu se stinge, prin lumea departata;
Si elu remâne sênguru si sênguru se sêmtiesce, —
Iubesc codrulu verde si par'-că nu-'lu iubesc,
Suspina câte-odata dar' in suspinulu lui —
Nu-i nici dorere-adúnca nici bucurie nu-i. —
De cânta mierl'a 'n arbori, elu plânge de-o aude,
De murmura pèriulu, de murmuru se patrunde,
De-i noru, étristu cá vremea, de-i sóre stă pe gânduri,
De-i bóre, lui nu-i place, — nu-i place nici de vânturi.
Sichastrulu 'lu iubesc, dar' lui nu i e destulu,
I pare cá de lume, de codru-i prea sâtulu, —
Si-ar' vrea se mérga, unde? nici elu insusi nu scie . . .
Sichastrulu i ascunse cá are-o-imperatie,
Si cá mai suntu fiintie in lume, — femei suntu
Podób'a cea mai mare a 'ntregului pamêntu . . .

Si candu cadeá pre gânduri »Doiosu«, Sichastru 'ncetu,
Siopteá: — »Nu e nimic'a — e tempulu de poetu,
In care-acum'a intra »Doiosu« . . . dar' i va trece,
Si érasí remané-va cum fú — voiosu si rece.«
Apoi mergându aprópe 'lu agraiá zimbindu:
— La ce gândesci iubite de te gasescu plângându?
Gândescu, Doiosu respunde, gândescu si nu sciu unde,
Dar' gândulu 'mi aduce visarile profunde,
Si visarile lacremi, căci vedu in visarí sfinte
Toti ângerii de care-'mi spuneá mai in-ainte, —
Suntu cá si noi, dar' cev'a la sênu mai redicati,
Cu perulu lungu, cu dentii mai albi si mai curati,
Cu gâtulu albu cá neau'a, cu frunte mai umbrita
De peru, cu mâni de ceára si făcia mai smerita,
Cu ochii cá seninulu ce par' dóue mari stele
Menite se lumine adúnculu noptii mele,
Si-atát'a farmecu are fientia loru încátu
Privindu-i numa 'mi pare cá-'mi stă resuflu-'n gûtu.
Hei! tata! dulce tata! asiu vrea se moriu acumu,
Căci tu ai disu cá omulu ce-i bunu — si eu sum bunu —
Se duce susu in ceriuri la ângerii iubiti,
Si cá si ei d'incolo voru fi de fericiti. —
Vediut'ai dulce tata unu ângeru între ei
Ce-aveá doi ochi mai mândrii cá alti din angerei,
Si-aveá unu sênu . . . o tata! tu n'ai visatu cá mine,
Tu nu scí cum e sênu la angerei, — si cu tine
Nu potu vorbí de ast'a . . .

Unu sênu pareá cá-i golu,
Micutiu si albu cá crinulu, căldutiú si rotogolu. . .
Pareá cá-'lu prindu cu mân'a si cá-'mi lipescu d'odata
A mele 'arse buse de pielea lui curata, —
Si multu am statu totu ast'feliu, si-am plânsu de bucurie,

O tata! de se p^ote d^a-mi ^ângerasiulu mie!
Te r^oga, c^âci pre tine te-aude Domnedieu
Si f^a o! f^a, se fie acelu ^ângeru alu meu!
Resplata dulce ambii ti-omu d^a iubite tata,
Te vomu iubi si ast'a-i o nespusa resplata! . . .

Ad^uncu oft^a Sichastrulu, elu vede pre »Doiosu«
C'apuca pov^ornisiulu at^âtu de lunecosu
A g^ânduriloru rele, — si-a pofteloru cumplite;
Deci striga cu dorere: — O taci nefericite!! . . .
Te-ai insielatu, nu ^ângeri au fostu ce-ai vediatu tu
Nici spirite curate din ceriuri, — n'a fostu nu . . .
Ci Belsebub voit'au se 'nfr^ânga-a t'a tarie
Si mortu duhovnicesce se mi te dee mie;
Si-apoi se-'mi rⁱda 'n f^acia, dic^undu-mi ai lucratu
Cu anii, ce eu ^âta-'n-unu ceasu am d^erimatu!
Toti ^ângerii ce-i laudi au fostu demoni de m^orte,
Ce 'n suflete curate aducu pust^eie, n^opte,
Ce vre^âu se 'nsiele lumea prin zimbetele loru,
Prin s^enuri moi si d'albe, prin vorbe de amoru.
Precumu se vede-acum'a ai fostu tentatu ^ânt^âiu,
Grigiesce-te pre s^era, — la patu, la capat^âiu
Aprinde o lumina de ceara, si cu doru
Te r^oga preste n^opte de sf^ântulu ajutoru, —
Te r^oga se 'ti departe prea bunulu Domnedieu
Vis^âril^e urite, . . . c^âci m'oiu rog^a si eu,
Si nu-'ti las^a g^ândirea in voi'a ei se mearga,
C^âci d^eca-o lasi, pre unde nu trebue — alearga:
O tiene 'n fr^eu, te r^oga si de securu atunci
Scutitu voi fi de visuri ce-'ti oferu mⁱ de munci,
Er' d^eca 'n lupt'a, carea tu ai s'o porti acum'a
S^emti-vei c^â cu 'ncetulu te 'nvinge er' satan'a
Atunci se-'mi spui ce visuri avut'ai c^â se sciu
Ce slusbe pentru tine se facu c^â se te 'nvⁱu
In partea suflet^esca, — si doi lupt^ându, in fine
Se vina-asupr'a n^ostra placerile divine! . . .
Dic^undu-le acestea Sichastrulu se departa,
»Doiosu« rem^âne s^enguru cu anim'a desiarta . . .
— Se p^ote ore ace'a ce-a disu Sichastrulu?... Ore
Se fie ^ângerasi cu senuri rapit^ore
Demoni?... si nu chiar' ^ângeri meniti se feric^esca
Pre cei ce credu intr'^ensii?... Si pentru-^ânt^âi'a o^ra
»Doiosu« g^ândi^a c^â p^ote Sichastrulu e 'n gresiala! . . .

(Va urm^a.)

G. Simu.

In ochii tei . . .

In ochii tei eu candu privescu,
Dispare chinu mi sufletescu;
Er' gur'a-ti de sarutu cu focu,
Dorerea-mi n'o mai s^emtu de locu.

De me lipescu de alu teu s^enu,
Imi vine unu fioru divinuu;
Er' d^eca-mi dici: »Eu te iubescu!«
Se pl^ângu amarnicu trebuescu.

(H. Heine.)

Iosif Popescu.

Strad'a Carmen Sylva.

— ROMANU. —

(Urmare.)

XVII

Semne rele.

Betr^ânulu Panaitu Mistrelu nu dormise bine.
T^ota n^optea se sv^ercolise in patu si avuse visuri
care de care mai stranie si mai ingrozit^ore; nici
nu-si mai aduce^a a miute de t^ote, sci^a numai de
cea diu urma vedenie, care 'lu si desteptase.

I-se facuse c^â si candu fabric'a s'a s'ar' fi
pornitu in fine si ar' fi scosu macar^one din cele mai
ramnic^ose, dar' cu c^âtu trece^a mai multu, cu at^âtu
macar^onele se ingrosi^au mai tare, cum se facusera
gr^ose si infiorat^ore c^â si nisce sierpi si ^âmb^lau
se-lu inghita, er' fiu-seu Traianu er^a in multimea
cea mai d^esa a macar^oneloru si se lupt^a barba-
tiesce in contr'a loru, de si o multime din ele 'i
infasiorasera trupulu si se opinte^au a-lu sugrum^a!

Cu gr^oza privi^a betr^ânulu la ac^esta lupta
fior^osa si in gr^oz'a s'a uit^a de a se feri. De odata
i-se fac^u c^â unu sierpe uriasu venise apr^op^e de
elu, si deschidi^udu o gura c^âtu o siura, c^â in
povestⁱ er^a gat'a a-lu inghitⁱ, a-lu sorbi c^â pe o
picatura de apa.

Cu unu strigatu surdu se destept^a si se
scul^a in susu. Fruntea-i er^a inmuiata de picaturi
gr^ose de o sud^ore rece. C^âde^a adese-ori victima
la asemenea vedenii, c^âci ave^a prea multu s^ânge,
f^ace^a prea pu^çina mi^çcare si suferi^a prin urmare
de congestiuni si inc^a diu cele mai pericul^ose, de
acelea care 'si aleg^eu cursulu loru totu de-a-un'a
catra creeri.

Adese-ori si diu'a, candu ave^a vre-o emo-
tiune mai mare si candu s^ângele i-se sui^a la capu,
ameti^a asi^a de tare inc^atu si^ovaia c^â unu beatu
si trebui^a s^e se tien^a convulsivicu de vre-unu
obiect^u din apropiere c^â se nu cada.

»Traiane,« strig^a betr^ânulu Panaitu din patu,
»nu m'ai auditu sbier^ându prin visu?«

Nici unu respunsu.

»Va fi dormindu dusu,« 'si dise tatalu lui
Traianu, »nici nu e mirare . . . dupa balu.«

Apoi erasi se culc^a.

Jac^undu asi^a pre spate, cu ochii atⁱntiti pre
tavanu, 'si aduse a minte de Pucte, de biletulu
ac^estui'a, de spaim'a s'a si 'si dise, c^â preste
pu^çinu se va decide din a cui vina lipsi^a mii'a
de fiorini din cass'a b^âncei.

»Ori c^âtu de ostenitu ar' fi, trebue s^e se
sc^ole,« 'si dise betr^ânulu acumu, »c^â s^e se prepare
de revisuirea cassei.«

Panaitu se ridic^a erasi in patu si bat^u in palmi.
O servit^ore apar^u si merse dreptu la ghelele
betr^ânului, c^â se le duca, se le st^erga, dupa cumu
er^a obiceiulu la acea casa.

CREDINTIOSULU SOȚIU DE CALETORIA.

Dar' Panaitu astadi in contra obiceiului se adresă catra servitóre, dicându-i:

„Scóla pe coconasiu!“

Servitóreá se uită lungu la stapênu-seu. Asemenea lucru nu i-se întêmplase de candu 'lu serviá, de diece ani si mai bine.

„Ce te sgâiesci asiá la mine,“ reluá Panait contrariatu, „n'ai intielesu ce ti-amu spusu.“

„Ba dá!“

„Hei bine, mișca d'acolea, si scóla pe coconasiu.“

„Se-lu scolu?“

„Negresitu! surda esti? prósta esti?“

„Cum se-lu scolu?“

„Vedi se nu iáu acestu scaunu si se ti-lu trântescu in capu? Audi colo, ce intrebare?“

„Bine Domnule . . .“

„Dusu-te-ai?“

„Éta me ducu, dar' pe coconasiu nu-lu potu sculá, càci nu este in patu?“

„Ce, nu-i in patu, s'a sculatu dara?“

„Nu știu!“

„Vita 'ncaltiaa piei d'aici. Curatia-mi ghetele si hainele câtu mai ingraba. Auditu-m'ai, intr'o clipéla aici se fi!“

Servitóreá esť spériata.

Panaitu se facuse rosii cá raculu si mânilé 'i tremuráu mai tare cá de obicei, candu 'si luá acumu pantoffi si halatulu.

Sculându-se trebú sè se tiená de patu o séma de vreme, pana 'si vení puçinu in fire de potú se mérga in odai'a ce'álalta unde steteá patulu lui Traianu.

Erá neatinsu.

„Biletulu!“ esclamá Panaitu si mergându cu pasi clatinati spre mésa, continuá: „va fi gasitu biletulu si cuprinsulu 'lu va fi ingrozitu asiá de multu încátu a luatú lumea in capu. Dá,“ adause elu zarindu costumulu de balu a lui Traianu pre unu scaunu si descoperindu indata lips'a géntei, „a fostu a casa, negresitu cá a fostu si a plecatu.“

Nefericitulu biletu steteá pre mésa, indoitu frumosu tocmái cum 'lu pusese Panaitu a séra acolo.

Vediéndu-lu betrânulu reluá:

„Ciudatu lucru, pare cá nu l'a cetitu si totusi — dusu? Va fi aflatu din alta parte!“

Si geméndu se puse bietulu betrânu pre unu scaunu.

Servitóreá 'i aduse ghetele si hainele. Panaitu se scolá si mătâhându merse in odai'a s'a, unde cu multu chinu 'si facú toalet'a.

Candu se puse la cafea, éta pe Ionu servitoriulu bancii.

„Domnulu presiedinte si vicepresiedinte m'a trimisu se poftescu pre Domnulu loctiitoriu-directóru la banca!“ dise elu cu óre-care bucurie secreta.

Si Ionu erá in contra lui Traianu, fiindu cá nu-i suferiá obraznici'a.

Bucuri'a secreta a servitoriului nu anuntia nici unu bine pentru fiulu lui Panaitu.

Ionu, neprimindu nici unu respunsu din gur'a betrânului, care nu sciá ce se-i spuna, reluá:

„Domnulu cassariu este avisatu si va vení.“

„Bine, bine,“ facú Panaitu.

„Vedu cá Domnulu loctiitoriu directoru nu-i a casa,“ continuá servitoriulu devenindu din ce in ce totu mai indraznetiu, „unde 'lu potu gasi, càci la optu vinu Domnii.“

„Traianu a plecatu,“ dise in fine Panaitu.

„Nu-i in Tênipesci, s'a dusu fara concediu,“ esclamá Ionu.

„Ce scii d-t'a déca are séu nu concediu!“ dise Panaitu tremurându de ciuda si de iritatiune, „du-te si spune domnului presiedinte, cá-lu rógu se scuseze pre fiu-meu.“

Ioanu se duse totu intr'o fuga la vicepresiedintele Laib, càci simtise, cá acest'a erá mai potrivnicu lui Traianu decâtu presiedintele si-i dise ghîfaindu:

„Domnulu Traianu Mistrelu a fugitu!“

„Ce feliu?“ facú Laib uimitu cá i se implineá dorintiele asiá de iute si asiá de cu prisosu, „a fugitu, iá sém'a ce vorbesci.“

„A plecatu din Tênipesci!“ adause Ionu zimbundu cu malitie. „Domnulu betrânu mi-a disu se me ducu la domnulu presiedinte si se scusezu pe fiu-seu.“

„Du-te si spune-i.“

Ionu voi se plece.

„Astépta,“ 'i dise Laib, „dela presiedinte se te duci la domnulu Richitiru si se-lu poftesci la revisuirea cassei. Róga-lu se vina negresitu, fiindu cá dorimu se subsemneze procesulu verbalu in lips'a loctiitorului de directoru.“

Servitoriulu Ionu candu intrá la presiedintele Pucle esclamá fara resuflare:

„A fugitu domnulu Traianu Mistrelu!“

Pucle fú atátu de impresionatu de acésta scire si totu odata asiá de revoltatu de nerusnarea servitoriului, încátu nepotêndu-si stapênt mâni'a 'i sterse o palma tiépêna.

Ionu incepú se urle.

„Cará-te de aici,“ ràcni presiedintele, „se nu te mai vedu in ochi si nici pre la banca se nu te mai întênescu, audít'ai?“

Ionu se spériá.

„Iérta-me domnule,“ strigá elu cu lacrimi in ochi, „n'amu voitu se te vatemu, ah, vai de pecatele mele, cu ce ti-amu gresitu?“

„Bine mèi mojjicule, asiá se vorbesce cu mine,“ reluá Pucle, care pentru a-si ascunde spaim'a ce-lu apucase la scirea cea alarmatóre despre lips'a lui Traianu, sbierá câtu 'lu luá gur'a, „ce obrasnicie din partea t'a se indrasnesci a-mi strigá in faciá, in locu de a-mi spune domolu si cu smerenie, ce'a ce ai se-mi díci.“

„Dar' vai de mine,“ continuá Ionu a se lamentá, „mi-amu pierdutu mintile, n'amu sciutu ce vorbescu, iérta-me!“

„Asiá dara“, intrebá Pucle mai domolu, crediéndu a intielege din ultimile cuvinte ale lui Ionu, cá scirea despre fug'a lui Traianu este numai o nalucire din partea lui, „asiá dara domnulu loctiitoru-directoru n'a fugitu?“

„Nu sciu!“ răspuse Ioanu stergându-si lacrimile din ochi.

„Nu scii,“ strigă Pucle furiosu, „ce vorba-i ast'a, 'mi pare că îndraznesci a glumi cu mine.“

„Ba nu domnule, cum asiú poté eu,“ protestă Ioanu tremurându, „dar' amu fostu se chiamu pre domnul loctiitoru-directoru la banca si nu l'amu gasitu a casa. Betrânulu domnu mi-a spusu că ar' fi plecatu si că se-lu scusati . . .“

„Asiá . . . acumu întielegu . . . plăca!“ îngână Pucle.

Ioanu se duşe.

„Ce se fie ast'a . . . me temu că-i inceputulu sfârşitului . . . Afurisitele de actii . . . in locu să se urce . . . scadu . . . Déca Mistrelu a fugitu in adeveru, se va face o revisiune generala . . . subsemnaturile false se voru descoperi . . .“

'Si luă pelari'a si bastonulu si merse la banca, erá cá si beatu.

Laib plecase inaintea s'a acolo. Pre drumu se întelnise cu acelu omu alu seu care vediuşe pre Traianu la gara si pre care acestu din urma 'lu rogase se mérga la tata-seu si se-i spuna că a plecatu la Riulacu.

Sloim, asiá se numiá omulu lui Laib, salutá pre stapênu-seu si voi se tréca inainte.

„Ce cauti d.-t'a p'aici?“ 'lu întrebá Laib oprindu-se in drumu.

Asiá erá elu facutu, voiá se afle tóte, căci diceá: „omulu nu scie de unde-i sare iepurele.“

„Me ducu la domnulu Panaitu Mistrelu,“ răspuse Sloim.

„La Panaitu Mistrelu!“ exclamá Laib uimitu, „ce ai de-a face cu elu?“

„Amu întelnitu adi deminétia pre fiu-seu la gara!“

„Pre functionariulu nostru?“

„Dá!“

„Ei si-apoi?“

„M'a rogatu se mergu la tata-seu si se-i spunu că a plecatu la Riulacu, că de séra se va întorce inse!“

„Las' că-i voiú spune eu!“

Si cu aste se despartíra.

Laib nu-si dedeá séma nici elu insusi in acelu momentu de ce oprise pre Sloim de a nu se duce la Panaitu si de ce mintíse că voiesce se-i spuna elu insusi unde plecase fiu-seu.

Spre binele lui Traianu de buna séma că Laib nu lasá in nesciintia pre betrânulu Mistrelu grabindu la banca mai multu de cum o facuse pana acumu.

Betrânulu Panaitu intru ace'a 'si beuse cafeau'a si de óre-ce resimti o nelinisce nespusa, nu-lu mai rabdá in odai'a s'a. Se imbracá deci de duca si esi.

De-abia potú pogorí treptele cele înguste si sucite, care conduceá din locuinti'a s'a situata in alu doilea etagiu, scári, dicemu invértite cá si cas'a unui melciu, de te intorceá de vre-o trei patru ori pana josu in unu peristilasiu asternutu cu lespedi de granitu.

Treptele eráu bordate de o balustrada siubreda de feru, care ici colea erá desprinsa si se clatiná tare, candu cineva incercá a se spriginí de ea.

„Afurisita scara,“ borborosiá betrânulu Panaitu care se simtiá móle in vène cá nici odata, si se tieneá mereu langa zidu, căci din partea balustradei treptele eráu alocurea, si anume pre unde se invêrteáu, atátu de înguste încátu nu ar' fi potutu calcá pre ele, fara a se spriginí.

„Trebue se ne mutámu de aici,“ dise Panaitu candu ajunsu in josu, stergându-si fruntea de sudori.

Póte si de o miia de ori 'si promisese betrânulu că va parasi acésta locuintia, fara sè se ii potutu inca decide a se mutá din acésta casa, in care siediuşe de candu se insurase

Dintru ântâiu cá omu teneru, totu in acea modesta locuintia din fundu, ce ocupá acumu cu fiu-seu, apoi se mutase spre strada in acel'asiu etagiu, ér' candu erá in toiulu norocului seu, trecuse josu in primul etagiu, in apartamentele cele mai frumóse, de unde inaintase apoi éراسi cá raculu si ajunsu unde-lu scimu si de unde mereu voiá sè se stramute.

Intru ace'a sermanulu Lustic venise la banca. Indata dupa elu sosi si Smalţ.

„Ce—e—e—e pacoste pre capulu nostru“ exclamá cassariulu âmblându cu pasi merunti de colo pana colo.

„Dieu mi-e téma si mie, că nu se va alege nici unu bine din tóte astea.“

„D.-ta si cu loctiitoriulu-directoru nu aveti se ve temeti de nimicu . . .“ suspiná cassariulu.

„Pre mine nu me privesce in adeveru intru nimicu lips'a ce aveti in casa, dara loctiitoriulu-directoru este totu atátu de responsabilu cá si d.-t'a, mai cu séma fiindu că n'ati incheiatu cass'a si nu s'a facutu aretare la presidiu.“

In acestu momentu aparú servitoriulu Ioanu, cu unu obrazu mai rosu de cătu celalaltu.

Acésta rosiatia i-se trageá dela palm'a ce-i dase presiedintele Pucle.

„Ce-i Ioane,“ 'lu întrebá Smalţ, care observase indata acea neegala rumenéla a obraziloru servitoriului.

„Nu sciu,“ răspuse acest'a cu fačia mâhnita, „pare că se prapadesce lumea, — domnulu presiedinte, omulu celu mai blajinu de pre lume, mi-a stersu o palma, de-mi scapará ochii, si mi-a disu se me caru . . .“ aici Ioanu incepú se plânga.

„Si de ce astea tóte?“ se informá Smalţ.

„Fiindu că i-amu spusu că a fugitu domnulu loctiitoriu-directoru“, suspiná Ioanu.

„Domnulu loctiitoriu-directoru a fugitu,“ exclamá Lustic oprindu-se spèriatu dinaintea servitoriului.

„Dá, s'a dusu, nimeni nu scie unde, nici tata-seu!“

„Cine ar' fi crediutu, Dómne sfinte, cine ar' fi crediutu,“ repetá Lustic.

„Se scți, cã elu pre nesimtite ti-a luat
mii'a de fiorini ce-ti lipsesce din cassa . . . Prea
multu mi s'a invãrtitu sãmbata pe aici; si apoi, —
de ce nu a incheiatu cass'a si nu si-a facutu da-
tori'a. De dragulu d-t'ale! ası! Cã se aiba tempu
se fuga,“ dise Smãt.

„Dã, dã, negresitu, ticalosulu de elu, se me
nefericãscã la betrãnetie!“ suspinã Lustic.

„Dar' eu, totu din vin'a lui, se manãncu ba-
taia, — eu care nici odata in viãti'a mea n'amu
sciutu ce este o palma,“ adause Ioanu.

Aceste trei suflete concordante ar' fi urmatu
cu invectivele loru in contra lui Traianu, dẽca
nu ar' fi aparutu domnulu Richitiru, care intrã cu
o fisionomie de vulpe si intrebã zimbindu:

„Ce va se dica acẽsta revisiune neasteptata.“

„Este ceva la cassa,“ respunse Smãt, cãci
Lustic nu sciã ce se dica.

„Asiã, asiã,“ facu Richitiru frecãndu-si mã-
nile, „ãta si domnulu vicepresiedinte, slug'a dumni-
tale, domnule Laib.“

„Buna diu'a domnule Richitiru . . . dar' dom-
nulu loctiitoriu-directoru n'a mai venit,“ dise
Laib, privind impregiuru.

(Va urmã.)

TEOCHAR ALEXI.

O jertfa.

— NOVELA FRANCESA. —

(Fine.)

... Scrisõrea lui Valnougese jaceã dinaintea ei;
tocmai acum, cãndu intrevorbirea ei cu Gastonu
o convinse, cã legatur'a ce-i lãga deolalta numai
prin o apucatura se põte desface. Se gãndi unu
momentu, 'si pusẽ mãn'a pe inima si apoi scrisẽ
pe unu biletu urmatorele rãnduri:

„Dlui Valnougese

17, Rue de Lille.

'Mi aducu aminte si suntu hotarita. Marti
la trei õre.

Genevieve de Ideville.

si lasã biletulu cu intentia pre mẽsa lãnga scri-
sõrea marchisului...

— Te voi vedẽ in curẽndu? — intrebã
Gastonu preste o õra.

— Mãnẽ nu, voi esı de acasa.

— Mãnẽ e dõr' Marti si atunci totu-de-a-un'a
esti acasa.

— De-asta-data facu o esceptiune!

— Nu te voi putẽ petrece?

— Nu se põte; am se cumperu unele si
alte.

Genevieve deveni confusa. Ce grozava come-
die trebue se jõce ea! Gastonu o observã si in-

cepũ a õ banu. Pe mẽsa vediũ o scrisõre si
lãnga ea unu biletu scrisu de mãn'a Genevievei.
Voiã se ridice biletulu. Genevieve avũ curagiulu,
de a se pune in faci'a lui si de a strigã speriatu:

— Nu! Nu! Numai ast'a nu! d-t'a nu vei
ceti rãndurile aceste!

Si Gastonu facu ceea-ce facu cei mai multi
barbati in casulu acest'a. Elu luã biletulu pre
lãnga tõta resistenti'a Genevievei, ceti amẽndõne
scrisõrile si banuial'a lui deveni acumu positivitate.
O esclãmãre de mãnã fi esı de pe buze.
Aruncã asup'r'a Genevievei o ultima privire de dis-
pretiu si fugi.

Erã si timpulu supremu, cãci inca numai unu
momentu si Genevieve marturisiã totu.

*

Ast'a erã deci caus'a, cã Genevieve vorbiã
cu atãta intieptiune in timpulu diu urma. Ea
iubiã pe Valnougese si voiã sẽ se desface de Gaston.
Si elu ast'a nu o observasẽ numai decãtu!

In diu'a urmatõre parası Gaston Parisulu;
cã de si facusẽ juramẽntu, cã nu va mori de amoru,
totusi n'aveã destulu curagiu, de a remãnẽ atãtu
de aprõpe de Genevieve. Unu anu intregu traisẽ
departe de patri'a s'a si dupa re'ntõrcere aflã, cã
Genevieve erã soçi'a machisului de Valnougese si
cã parasise Parisulu. Impregiurarea diu urma
superã pe Gastonu. I-ar' fi aretatũ bucurosu, cãtu
de pugnu 'i pasa lui de necredinti'a ei. Se schim-
base cu totul si, tractã femeile cã unu adeveratu
scepticu. 'I-si perduse ilusiunile si aveã numai unu
zimbetu misticu pentru acel'a, care i vorbiã de
credintiã. La indemnulu familici s'ale se hotari
a se insurã. Femei'a pe care „lumea i-o desti-
nase“, erã simpla, plina de pretensiuni si cu multe
tõne. Ea mai multu 'lu obosiã decãtu se-lu puna in
petiõre. Si ei remaserã streini unulu faciã de altulu.

Gastonu aveã unu fiu si acest'a totu-si erã
cev'a, ce desceptã in elu simtiri si sentimente.
'Lu doreã cãndu plãngeã baiatulu, si se inveseliã
de zimbetulu lui. Baiatulu erã dejã de doi ani
si promiteã sẽ se face intõcmãi cã tata-seu. Intr'o
dĩ, preumblãndu-se Gastonu in Bois cu trasur'a,
'lu cuprinsẽ unu simtiu de gingasie, ce cautã unu
obiectu. Atunci 'si aduse aminte, cã pe acestu
tẽmpu obicinuesce guvernãnt'a a duce baiatulu la
preumblare, se hotari a-lu cautã.

— Renẽ!

Baiatulu privi la tatalu-seu si alergã spre elu.
Acest'a merse cu mãnile deschise spre baiatu si se
vediũ de-odata faciã in faciã cu o dama. O esclãmã-
mare de uimire fi esı de pe buze, recunoscu pe
Genevieve.

Ea nu se schimbãse de locu. Inca totu acele
trasuri dragalasie si acel'a-si zimbetu atragatoriu.
I-i intinsẽ mãn'a; elu o luã incetu.

— Ce baiatu dragalasiu! — disẽ ea dupa o
pausa, adĩãndu pe Renẽ!

— E fiulu meu madame.

Sună că-si unu triumfu din cuvintele s'ale si Genevieve 'si pusè pe unu momentu capulu in peptu. Apoi întrebà:

— Esti d.-t'a fericitu, asia e?

Asta 'lu scòsè din minti. Suvenirulu batù la portile animei s'ale, intrà in launtrulu si in undà tôte incaperile ce de atât'a tēmpu statéu góle si nelocuite. Trecù fal'a barbatésca si numai unu nemarginitu doru de trecut'u lu stapēnea acum.

— Fericitu? Ba! Omulu nici-cându nu e fericitu, daca nu póte uitá.

Ea devenisè palida pana si la buze. Pentru-ce l'a si parasitu, daca ast'a nu contribuí la fericirea lui? Nu-si iubiá elu soçi'a? Se fi fostu zadarnica tóta jertf'a? Cu o adeverata temere de mórte i esisè de pe buze.

— Gastonu, d.-t'a trebue se fi fericitu!

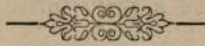
Elu surisè amaru. Cumu trebue? Nu crede ea cumv'a, că ar' potè se-lu silésca a fi fericitu, si totu-si ea i-a otravitu viéti'a, nimicindu-i tôte visurile de fericire!

— Cine me póte silí la ast'a?

— Elu!

Ea 'si redicà mân'a si aretà spre baiatu, care se jucá dinaintea loru in nasipu, veselu si fara grigi, cu ochii riditori si cu guriti'a zimbitóre. Si in mișcarea ce o facuse jaceá o ast'feliu de maiestate, că Gastonu palidu si esitu din fire facuse vre-o căti-va pasi inainte. Apoi atergà spre baiatu, 'lu cuprinsè in braçié 'lu apasà la peptulu seu si murmurà cu lacrimi de fericire:

— Baiatulu meu! Fiulu meu! Zopyre.

ECONOMIA DOMESTICA.

(Continuare.)

Cându se curatie séu grigescè in casa preste totu, cum se întēpla de cum pe la Craciunu, Pasci, Rosale s. a., atunci se scotu afara din camer'a ace'a tôte lucrurile mobile (care se potu mișcá), cele care nu se potu scóte, se acoperu cu multe pânze. Oglindele, cadrele, cóstenele, mesele, cardiróbele s. a. se stergu cu ocașiunea acést'a bine pe de tôte partile. Oglindele si cadrele se curatia cu unu petecu curatu de pânza séu cu piele móle, déca nu se potu spalá bine in chipulu acést'a, atunci se întrebuintiéza prafu de creta si dupa ace'a se stergu cu piele, sè se ferésca inse de a picá apa pe ele, căci se duce lesne pe partea cealalta a sticlei si déca este oglinda îi strica staniolulu cu care este indusa si deslipindu-se de sticla, orbesce oglind'a; ér' la cadrele cealalte le strica tabloulu s'au chipulu; cându zidulu e umedu, e bine a pune intre elu si oglinde s'au cadre tablitié de lemn.

Usile, ramele dela ferestre si alte obiecte de lemnu vapsite se spala cu apa caldutiá de

plóie si cu unu petecu de lâná, dupa ace'a se clatescu bine cu apa rece si se stergu cu unu bureté. Déca vre-unu din aceste obiecte ar' fi tare murdaru, atunci se tórna câteva'a picaturi de spirtu de salmiacu, in apa caldutiá si cu ace'a se spala. Lesie se nu se întrebuintiéze nici-decumu la spalatulul acestor'a, căci se duce vapsél'a.

Sticlari'a se spala cu prafu de creta amestecatú cu apa si se fréca bine cu peteculu.

Vasele de lutu, portielanu, tuciu se spala cu apa rece, déca n'au fostu in ele lucruri unșuróse, in casulu din urma se folosescè apa ferbinte ori lesie. Vasele si lingurile spalate se stergu pe urma bine cu unu petecu svēntatu. Dupa ori-cē întrebuintiare cătu de mica a unui vasu se spala éra si se pune la loculú seu.

Iverile dela usi, cârligele, bumbii dela ferestre si alte obiecte lucié preparate diu arama galbina se curatia frecându-le bine cu uleiu de stearinu si cu varu de Vien'a (Wienerkalk), pe urma se fréca bine cu unu petecu de flanelu pana cându stralucescu frumosu. Alte económe întrebuintiéza prafu rosíu (tripolu) amestecându-lu cu vinarsu si frecându apoi cu unu petecu de pele s'au cu o perie désa. Totu astfeliu se curatie si cele de otielu amestecându-se tripolu cu spirtu.

Obiecte de argintu, care prin întrebuintiare si-au pierdutu lustrulu, se curatie cu unu petecu udatu in apa amestecata cu magnesia arsa, dupa ace'a se stergu bine cu unu petecu de piele s'au cu o perie. Obiectele de tináu s'au metalu de Britani'a se curatia cu cenusia de lemnu si cu uleiu de tabla.

Petele de cernéla de pe podele se curatia cu apa calda si cu sare ocsalica. Petele de unșóre se curatia cu lesie ferbinte de potasie s'au spirtu de terpen-tinu. Se tórna adeca din un'a din aceste materii pana-ce se acopere pét'a bine, dupa ace'a se fréca cu o bucata de pânza udata in spirtu de terpen-tinu. Lucrarea acést'a se repetéza de atâtea-ori, pana-ce se duce pét'a cu totul. Se potu curatí petele acestea si numai cu lesie calda si cu o perie.

Coridórele, galeriile, treptele inca se curatie totu căm la dóue septemâni, in modulu cum s'a aretatu la spalatulul podeleloru in camere. Érn'a inse treptele se spala numai cându este vremea mai calda si cându ajunge sórele la ele, spre a nu inghietiá ap'a pe ele si ast'feliu a se formá ghiétiá, care póte fi fórte periculósa celoru ce umbla pe ele. Totu asemenea trebue a fi cu mare bagare de séma spre a nu se versá pe trepte apă din ciubere, candu se aduce in casa. In ciubere spre a nu se versá asia usioru, mai alesu cându suntu pline, se pune unu taleru de lemnu căm cătu gur'a ciubarului de mare, cá se innóte pe de-asupr'a apei si asia se aduce dela fântána pana in casa, căci telerulu acést'a impedece ap'a de a se versá cu inlesnire.

Tôte uneltele s'au obiectele, care s'au întrebuintiatu la curatitulu si spalatulul cameriloru, dupa folosire, cele ce suntu de curatítu se curatie bine si pe urma se punu in cea mai buna ordine fie-care la loculú seu, cá la trebuintia sè se póta

află momentan și fără a mișcă alte lucruri dela locul lor.

Cenușă de lemn sau de carbuni din sobă sau din cuptoriu se adună într'unu vasu de lutu sau de tuci și nici-decum în vase de lemn, căci de multe-ori se întembla, că cădiându câte unu carbune aprinsu prin gratariu în cenușă se pune și acéșta în vasu fără-a-lu observá, vasulu fiindu de lemn după-ce s'a încalditu de cenușă caldă se pôte aprinde fórté usioru venindu în atingere cu carbunele, care în cenușă se stinge fórté anevoie nevenindu în atingere cu aerulu din afara. După-ce s'a recitu înse cum se cade cenușă d. e. după a dóu'a s'au a trei'a dí, cându nu mai pôte fi temere de aprindere, se pôte pune apoi într'unu vasu de lemn de-óre-ce sta mai bine că în cele de lutu, ori de fieru.

Obiectele de metalu, de sticlă, de piele s. a., ce nu se mai potu întrebuițiá, se adună în lădi anume facute spre scopulu acéșta, fie-care la speci'a de care se țiene și se pastréza apoi într'unu unghiu feritu d. e. din pivnița s'au din altu locu, până-ce se potu vinde la cei-ce caută ast'feliu de lucruri.

5. Luminatululu locuinței.

Lumin'a încă are mare influența asupra sănătății omului. Este prea bine știutu, că ómenii, cari sunt siliți a petrece partea cea mai mare din viéti'a lor în băi (mine) și în locuri prin cari nu pôte strabate lumin'a sórelui sunt aplicati la feliu de feliu de bóle, de cari ceice locuescu în lumina de ajunsu nici nu viséza.

De ace'a cu referenția la lumina vomu preferi totu-de-a-un'a și mai alesu în zone reci și moderate, că locuința se fie în fața sórelui. Ferestrele se fie mari pentru a pôte strabate prin ele cu inlesnire cantitatea recerută de lumina. Proverbulu dice, că în cas'a în care nu intra rădiele sórelui, intra doctorulu (mediculu).

Incaperile întunecóse, pe lângă ace'a, că sunt nesănátóse, dar' causéza și mari scaderi organulu vederei. Déca este dreptu că întunereculu strică organulu vederei, atunci este dreptu și ace'a, că lumin'a prea intensiva și mai alesu cea reflectată de pe obiecte sclipiciose, încă strică vederei în ace'a-si mesura.

Luminarea odailor este de dóue feliiuri: a) *naturala*, cum este lumin'a sórelui, b) *artificiala*, cum este lumin'a, ce o dau luminările de seu, stearinu, parafinu, precumu și ace'a care se produce prin arderea petroleului, a uleiului și a gazului. Lumin'a artificială în genere este mai stricăcioasă ochiloru, că lumin'a dilei, mai alesu din dóue pricini:

1. Pentru-că flacarile luminei artificiale nu ardu domolu și totu într'o formă și

2. Pentru-că într'o odaie iluminată ast'feliu unele parti, cari se afla mai aprópe de lumina, sunt mai luminate, pe cându cele mai departate sunt mai puțin luminate și acestu contrastu

de lumina are influența stricăcioasă asupra ochiloru nostri. Din cauzele acestea o lumina, care se fie în stare a înlocui într'unu modu mai nimeritu lumin'a dilei, a devenitu de multu o trebuință neapérată în cultur'a omului. Diferite capete luminate de știința și-au frământatu crerii multa vreme, cum ar' poté mai cu inlesnire satisface acestei trebuințe neapérate, și lucrulu în cele din urma n'a remasu fără rezultat prin inventiunea luminei electrice s'au a lampei lui Edisonu.

Lumin'a electrică este cea mai bună și mai potrivită organulu vederei dintre tóte feliiurile de lumina artificială pomenită mai susu. Ea până acumu nu s'a potutu introduce preste totu în locuințele private, ci abia numai prin palate și prin ateliere mai mari de lucru. De bună séma înse viitorulu celu mai apropiatu se va îngriji, că atâtu din punctu de vedere higienicu câtu și economicu, se ne provadă și locuințele nóstre cu acestu avantajosulu midilocu, productulu alu celoru mai ingenióse inventiuni omenesci. Înse până la introducerea acestui soi de lumina, trebuie se fimu cu mare bagare de sémă, că aerulu din locuința se nu se strice prin fumulu și gazurile, ce resultă diu arderea necompletă a lor, s'au s'e se impuțineze celu bunu prin arderea oxigeului din casa. Luminei artificială trebuie în casa se-i dăm u o pozițiune mai susu, decâtu capulu celoru ce se folosescu de ea. Globulu lampei se nu fie tocmai de totu transparentu și ast'feliu întocmitu, încátu se póta concentrá lumin'a pe més'a, la care lucramu. Mărirea luminei s'au mai bine a flacarei se fie totu-de-a-un'a totu unu feliu, căci a face odată o flacără mai mare alta-dată mai mica este de totu nesănátóse pentru ochi. De asemenea este stricăciosu ochiloru a privi între dóue feliiuri de lumina, d. e. între lumin'a dilei și a lampei, de ace'a se recoménda, că sér'a, îndată ce se aprinde lamp'a s'e se traga lodurile s'au perdelele.

Lumin'a ce o dà gazulu ori-cine știe, că este cu multu mai bună, că ace'a care o dau luminările, ba chiar' și din punctu de vedere economicu esimu cu multu mai bine cu gazulu, de ace'a nu se pôte recoménda din destulu înlocuirea luminărilor prin gazu, până ce vomu avé fericire a ne poté folosí de lumin'a electrică.

Petroleulu bine rafinatu se cunósce pe ace'a, că e limpede și fără colóre. Cu deosebită bagare de séma trebuie se fimu cându punemu sér'a cu luminarea gazu în lampă, căci acéșta se pôte fórté lesne aprinde de flacără luminarei, chiar' și déca nu atinge acéșta de elu. Desele întempleri ce le audimu despre acéșta mai pe fie-care dí, ne face se amintimu și despre acéșta aci. De ace'a se cautamu totu-de-a-un'a a pune de cu dí gazu în lampă; numai económ'a lenesie și neprecăuta nu lucră ast'feliu. Cându taiemu festil'a s'au fitilulu dela lampă, avemu a observá, că ea se fie bine taiată și dela midilocu ceva căm bulbucată s'au redicată. Stinsulu lampei este mai potrivit a se face prin suflare de-asupra decâtu prin datulu festilei în josu, căci în casulu acéșta siurubulu se

tocesce prea iute si afara de ace'a intra mai lesne necuratiunii in lampa. Pastrarea gazului se face mai bine in urciore de tinichea, decâtu in sticla, de óre-ce acést'a este mai lesne de spartu si afara de ace'a, in sticla este supusu influintiei luminei de afara, care li póte micșiorá poterea de lumina. In cas'a in care suntu copii, este consultu a intrebuintiá lampe de aciatu, cá asia se fie mai bine scutite de resturnare, ce pe mésa fórte usioru se póte întemplá. *)

Gazulu aerianu, care se produce prin destilarea carbonului de piétra, dá o lumina domóla si curata, desvólta inse unu gradu cu multu mai mare de caldura decâtu cel'alaltu; de ace'a intrebuintiându spre lumina gazu aerianu, este de lipsa, cá flacar'a se fie mai susu, cá capetele celoru din casa spre a delaturá ast'feliu influinti'a s'a stricatiósa sanetatiei nóstre. Stingerea flacarei se póte face prin sucirea cocosiului s'au canalei, care totu-de-a-un'a trebue sè se faca cu grigia si cum se cade. Déca cumv'a resufla gazulu pe vre-otiéva, ce'a-ce se cunoșce indata dupa mirosu, — căci cu ochi nu se póte vedé, atunci trebue a cercetá pe unde resufla si aflându se lipésca indata cu páne mestecata si se incunoscintieze apoi imediatu pe cei dela fabrica, dela care vine acelu gazu, spre a repará.

Déca s'a umplutu unu spatiu cu acestu gazu d. e. o odaie, trebue a ne pazi, cá se nu esimu cu lumina s'au cu chibritie aprinse prin ace'a odaie, căci gazulu afatoriu aci se aprinde momentanu si pericolulu este de faciá. Odaia plina cu acestu gazu se golesce deschidiéndu usi'a si ferestritele asia, cá sè se produca óre-care curentu de aeru si ast'feliu pericolulu se departéza.

(Va urmá.)

J. Dariu.

Unei Copile de departe.

Cuprensu de pietate gândescu si-acumu la tine
Frumósa desfatere a sufletului meu,
Privirea mea se 'naltia spre stelele senine,
Sperându se aflú baremu, acolo chipulu teu.

E noru inse pre ceriuri si vânturi sufla 'n lume —
Lipsitu de fericire plângându eu retacescu,
Departe sum de tine — dar' dulcele teu nume
Cându trece pe-a mea busa in ceriuri me sémtescu.

O déca sórtea cruda va vrea cá se n'amu parte
De dulcea t'a fiintia, de scumpulu teu surisu,
Atunci adio! viétia! sperantie mari desierte!
Ce ve-amu hranitu o viétia si unu cuvéntu ve-a stinsu.

G. Simu.

Cronica. — Programulu festivitatiloru arangiande in Sibiiu cu ocașunea adunarei generale a Asociatiunei Transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

1. *Sambeta sér'a* in 15/27 Augustu: „*Sér'a de cunoscintia*“ cu musica in gradin'a „Hermann“ (strad'a Morii); la casu de plóie in „Pavilonulu“ de acolo;

2. *Domineca sér'a* in 16/28 Augustu: *Concertulu reuniunei romane de cantu din Sibiiu* in „Pavilonulu“ din gradin'a „Hermann“;

3. *Luni* in 17/29 Augustu la 2 óre d. n.: „*Banchetu*“ totu in „Pavilonulu“ din gradin'a „Hermann“;

4. *Luni sér'a*: „*Balu*“ in sal'a dela hotelulu „Imperatulu Romaniloru“;

5. *Marti* in 18/30 Augustu, eventualu „*Escursiuni*“ in diferite locuri din impregiurulu Sibiiului.

Precându ne luámu voie a notificá acést'a, onoratulu publicu totu odata este rogatu:

a) cá pentru cuartire sè se insinue celu multu pana la 10/22 Augustu la dlu advocatu *Ioanu Popa* in Sibiiu, si acést'a cu atátu mai vêtosu, căci tienéndu-se aici chiar' pre acelu tempu o espositiune artistica arangiata de concetatiunii sasi, insinuariloru ulterióre cu greu se va poteá satisfacé;

b) insinuarile pentru *Banchetu*, la care cu deosebire se invita si damele, suntu a se face la dlu advocatu *Dr. Octavianu Rusu* in Sibiiu, pana la 16/28 Augustu adeca: *Domineca la 12 óre a. m.* Insinuarile ulterióre nu se primescu, ér' la *banchetu* voru poteá participá numai persónele provediute cu biletu;

c) insinuarile pentru „*Escursiuni*“, suntu a se face la dlu *Valeriu Bologa* secretariu alu inst. de creditu si economii „*Albin'a*“ in Sibiiu esclusivu pana la 17/29 Augustu adeca: pana *Luni la 12 óre a. m.*

Casatoriile in armata. Regulamentulu celu nou dispune cá casatoriile in armata, in corpulu statului majoru generalu, in ramur'a administratiunei imbracamintei si in despartiemintele de trupe dela hergelii e permisu a fi casatoriti numai in numeru de jumetate, la celelalte specii de arme numai a patr'a parte dintre oficeri, ér' dintre auditori si medici militari dela a 7-a classa de rangu inclusive in josu, apoi dintre comptabilii trupeloru numai dóue treimi, totu asiá si dintre functionarii militari dela a 7-a classa de rangu in josu. Se intielege aci totdeun'a efectivulu de pace. Venitulu secundariu anualu alu candidatului de insuratóre trebue se fie: pentru capitani din statulu majoru 1200 fl., pentru majori, loc.-coloneli si coloneli din statulu majoru 1000 fl.; pentru oficeri subalterni de ori ce categorie 1000 fl.,

*) Gazulu aprinsu nu se póte stinge cu apa, ci numai cu nasipu, cenusie, paméntu s. a.

pentru ofițeri de statu majoru 800 fl.; pentru sublocotenenti, locotenenti capitani, contabili 600 fl.; pentru functionarii militari, deca n'au leafa anuala de 1200 fl. o suma care li intregesce acēsta leafa. La ofițeri — afara de functionarii militari — sub 30 ani de etate se cere unu sporiu de 50 procente la venitul secundaru. Ofițerii in vērsta de preste 60 de ani se potu casatori, renunțiându mirēs'a la pensiunea de veduva.

Intunecime totala de sōre se va intēplā in 19. l. c. si se va observā in cea mai mare parte a Europei. Cea din urma intunecime ce s'a observatu in Londr'a a fostu la 1715, si in Paris la 1724. Observatoriulu din Moscv'a si-a alesu locuri potrivite in guvernamentulu Costrom'a. Astronomii italieni: Tachini si Rico, apoi englesii: Ammon si Turner se voru duce in guvernamentulu Vladimir. Rusi'a e in positiunea cea mai favorabila.

O sentintia vrednica de Solomon. Tribunalulu politienescu din Lambeth a avutu se judece nu de multu unu procesu fōrte ciudatu. Erā vorb'a de unu papagalu, care scapase din colivia si se dusesse in alta casa. Amēndoi aperatorii se pretindeāu proprietarii lui si adusera la tribunalu martori in numeru egal, cari de o parte si de alt'a sustieneāu cu vigōre caus'a părtiloru. Magistratulu erā incurcatu. De odata fi veni o ideia: ordinā, se aduca papagalulu si-lu puse se vorbēsca spre marea placere a auditorului si chiar' a tribunalului, care se prapadiā de risu.

Papagalulu dupa unu simplu semnu alu unui'a din cei doi advocati, d. Limons, incepū se dīca in englezesce: „Draga Polly, vino de me saruta.“ Apoi rosti numele unui cāne, imitā miorlaitulu unei pisici, strigā, cā erā vremea se aduca ceaiulu etc.

D. Jiblon alu doilea impricinatu, fū invitatu la rēndulu seu se puna pre papagalulu la incercare; dar' de asta data papagalulu remase nepasatoriu inaintea tuturor rugatiuniloru. Tribunalulu nu mai statū atunci la indoīla, si crediēndu, cā papagalulu erā martorulu celu mai convingatoriu in procesu, 'lu dete părții pentru care „Coco“ vorbise atātu de bine.

Mediculu si pacientulu seu. Se scrie din Paris urmatōri'a intēmplare:

Functionariulu Louis Tronet se bolnavise de o afectiune pulmonara si dupa scurtu tempu mediculu seu se vedīu constrēnsu a marturisi cā nu-i mai este cu putintia se-i scape viēti'a. — Bolnavulu se aretā destulu de limscitu; nutriā inse in sene unu sēmtiemēntu de resbunare. Candu mai tārdu in 13. Iunie mediculu seu dr. Lorne fi facū obicinuit'a visita, facūdu ascultarea si numerāndu pulsatiunile bolnavului, acest'a, adunāndu-si tōte poterile, apucā pe medicu de gātu si-lu sugrumā pana 'si dete ultim'a resuflare. — Agonisantulu Tronet declarā pe urma cā a voiitu se-si resbune asupr'a medicului seu, care ar' fi trebuitu se re-

cunōsca dela inceputu bōl'a lui si prin nesciint'a lui se nu-i causeze mōrtea.

Cale ferata preste Siberi'a va se infientieze Rusi'a. Prin acēsta cale ferata marele imperiu moscovitu se va aduce in legatura cu Chin'a si cu Iaponi'a.

Necrologu. *Georgiu Densusianu*, preotu gr. cat. in Densusiu, dupa unu morbu greu de 4 septemāni, a repausatu in 4. l. c. in alu 54-lea anu alu etatei si alu 29-lea anu alu pastoriei sale sufletesce — deplānsu de soçi'a s'a Teresi'a nasc. Popu, — de fii sei Emili'a marit. Gane cu famili'a in Fogarasiu, Romulu invetiāt. popor., Alexandru profesor, Corneli'a, Sabinu, Beniaminu, Octavianu si Aureli'a, — de fratii sei Beniaminu canonicu in Lugosiu, Aronu prof. univers. in Jassy, Iuli'a marit. Dariu cu famili'a din Rechitov'a, Nicolau bibliotecariu la statulu majoru milit. in Bucuresci.

Bibliografia — Carti de invetiamentu admise de Ministeriu. Ministrulu de culte si instructiune publica a Ungariei prin ordinatiunea de datulu 5 Iulie a. c. ad 21596 permite cā Editiunea a VI-a a cartiei „*Geografia Ungariei si elemente din geografi'a generala pentru scōlele poporale*“ scrisa de Dr. *Nicolae Popu* se se folosēsca cā manualu de invetiamentu in scōlele nōstre poporale, — si sub nr. 21817 a admisu in principiu cārțile de lectura, compuse de dlu *Vasile Petri* si adeca: 1. „*Nou Abecdar Romanesc*“ si 2. „*Legendar* sau carte de cetire pentru scōlele poporale, parte I, pentru alu 3-le si alu 4-le anu de scōla“, indigitāndu modificarile de introdusu in ele la proxim'a editiune si celu multu in decursulu urmatoriloru doi ani de scōla (1887—8 si 1888—9), er' pana atunci cārțile suntu admise chiar' si in compunerea loru de astadi. Scirea acēst'a va interesā pre toti acei invetiatori si barbati de scōla, cari au introdusu deja sēu voru a introduce in scōla aceste cārți de lectura, pre cari insuinaltulu ministeriu ung. de culte si instructiune publica le-a numitu „*metodice*“.

■ Tragemu atentiunea tuturoru acelor'a cari voru a se pregati la examenu de amploiatu postali, ori a luā in administrare ori manipulare poste r. u. la opulu „*Postakezelesi szabályok kézikönyve*“ scrisu de dlu *Stefanu Temesváry* jun. sieffulu oficiului telegrafo-postalu din Gherl'a. Acestu opu voluminosu de 31 cōle, se estinde asupr'a tuturoru ramuriloru de manipuliatiune si administratiune postala, tractāndu-i acei'a specificu si lamurindu-i cu esemple si tabele, — asiē cā face posibilu ori si cārui individu insusfrea tuturoru cunoscentieloru de lipsa unui amploiatu postalu, — pentru ce si ministeriulu de comunicatiune de repetite ori l'a recomandat ca manualu pentru pregatire la examenu de amploiatu manipulante ori magistru postalu. — Pretiulu unui exemplariu e 2 fl. 50 cr. si se pōte procurā dela auctoru ori dela Tipografi'a „*Auror'a*“ din Gherl'a.